

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Ons kenmerk
575458

Uw kenmerk
2014Z15752

Datum 3 november 2014

Onderwerp Antwoorden Kamervragen over een paranoïde Pool die alleen een
celstraf krijgt omdat geen kliniek hem wil behandelen

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

In antwoord op uw brief van 15 september 2014 deel ik u mee dat de schriftelijke vragen van de leden Kooiman en Gesthuizen (beiden SP) over het bericht dat een paranoïde Pool alleen celstraf krijgt omdat geen kliniek hem wil behandelen, worden beantwoord zoals aangegeven in de bijlage bij deze brief.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

F. Teeven

**Vragen van de leden Kooiman en Gesthuizen (beiden SP) aan de
Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over het bericht dat een
paranoïde Pool alleen celstraf krijgt omdat geen kliniek hem wil
behandelen (ingezonden 15 september 2014, Nr. 2014Z15752)**

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid

Datum
3 november 2014

Ons kenmerk
575458

Vraag 1:

Wat is uw reactie op het bericht dat een Poolse vreemdeling die veroordeeld is voor doodslag ondanks dringend advies van deskundigen geen tbs-behandeling krijgt? 1)

Vraag 2:

Hoe staan deze uitspraak en het weigeren van tbs-behandeling in verhouding tot de Aanwijzing TBS bij vreemdelingen, waarin wordt gesteld dat een tbs-maatregel bij vreemdelingen niet wordt gevorderd indien dit mogelijk en verantwoord is? 2)
In hoeverre acht u het verantwoord en mogelijk om betreffende vreemdeling een kale celstraf te geven ondanks het dringende advies van deskundigen om hem te behandelen in een klinische setting? 3)

Antwoord op de vragen 1 en 2:

Ik heb het artikel gelezen. Het College van procureurs-generaal adviseert in de Aanwijzing TBS bij vreemdelingen waar mogelijk en verantwoord geen tbs met bevel tot dwangverpleging te vorderen bij vreemdelingen van wie vaststaat of aannemelijk is dat zij niet rechtmatig in Nederland kunnen verblijven na afloop van de maatregel. In de genoemde casus is door de betrokken deskundigen de gevaarstelling voor de veiligheid van de samenleving aanvaardbaar geacht in die zin dat verpleging van overheidswege niet nodig –en daarmee een te zware maatregel– is bevonden, waarna een tbs met voorwaarden is geadviseerd. Omdat de tenuitvoerlegging van een tbs met voorwaarden echter op praktische bezwaren zou stuiten, omdat betrokkene geen eigen inkomen heeft en ook geen individuele ziektekostenverzekering, heeft het Openbaar Ministerie daarvan afgezien en alleen een gevangenisstraf geëist. Van een kale celstraf is echter geen sprake. Veroordeelden tot een gevangenisstraf kunnen ook zorg en psychische of psychiatrische behandelingen krijgen. Die zijn in het gevangeniswezen beschikbaar in de vorm van gedragsinterventies en ambulante zorg of door middel van plaatsing in een instelling voor forensische GGZ. Ook kan intensieve psychiatrische zorg in detentie worden geboden door de Penitentiair Psychiatrische Centra (PPC's), waar gedetineerden worden begeleid, behandeld en gestabiliseerd. Het verminderen van de risicofactoren voor strafbaar gedrag is een onderdeel van de behandeling.

Vraag 3:

Op welke manier zal in de toekomst worden voorkomen dat potentiële tbs-ers behandeling mislopen wegens het ontbreken van een financieel kader?

Antwoord 3:

Het ontbreken van een ziektekostenverzekering staat een oplegging van tbs met bevel tot verpleging van overheidswege niet in de weg. Het ministerie van Veiligheid en Justitie bekostigt de verpleging, behandeling en overige medische zorg voor tbs-gestelden. Gedurende de verpleging, waarin betrokkene zijn vrijheid is ontnomen, is de verzekeringsplicht opgeschort. Het ministerie van

Veiligheid en Justitie vergoedt eveneens forensische zorg die in het kader van een voorwaardelijke straf of maatregel wordt opgelegd. Voorwaardelijk gestraften dienen daarentegen een eigen inkomen te hebben en een individuele ziektekostenverzekering voor medische hulp, niet zijnde forensische zorg. Zonder verblijfstitel kan echter geen uitkering worden aangevraagd en is medische zorg niet verzekeraar.¹ Om deze reden heeft het OM een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf gevorderd met de behandel mogelijkheden die detentie biedt.

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid

Datum
3 november 2014

Ons kenmerk
575458

Vraag 4:

Is bekend bij hoeveel veroordeelden een tbs-behandeling wordt geweigerd wegens het ontbreken van een financieel kader en/of een verblijfsstatus, terwijl zij die behandeling wel dienen te krijgen? Zo ja, hoeveel? Zo nee, waarom niet en bent u bereid dit in kaart te brengen?

Antwoord 4:

Soortgelijke gevallen, waarin een tbs-behandeling zou zijn geweigerd, zijn mij niet bekend. Een casus als deze zal zich naar verwachting zelden voordoen. Het gaat om een uitzonderlijke combinatie van factoren: de onmogelijkheid van het naleven van de noodzakelijke voorwaarden als gevolg van het ontbreken van een ziektekostenverzekering, al dan niet in het land van herkomst; de onmogelijkheid deze alsnog in Nederland af te sluiten; en de onmogelijkheid om een beroep te kunnen doen op een vergoeding vanuit het Zorginstituut, dat voor veel vreemdelingen voorziet in de vergoeding van noodzakelijke medische hulp.

Vraag 5:

Tegen welke problemen lopen instanties als de rechtspraak, het openbaar ministerie (OM), de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), de Reclassering en tbs-klinieken aan als het gaat om het adequaat behandelen van veroordeelde vreemdelingen of uiteindelijk ongewenst verklaarden van wie deskundigen hebben geoordeeld dat zij tbs opgelegd dienen te krijgen? Op welke manier worden deze problemen opgelost?

Antwoord 5:

Veel vreemdelingen beginnen de tbs met een geldige verblijfstitel, maar verliezen die gedurende hun verpleging. Op grond van de Verlofregeling TBS kwamen deze vreemdelingen tot 1 april van dit jaar niet in aanmerking voor verlof. Dit bemoeilijkte de resocialisatie, die is gericht op terugkeer naar het land van herkomst. Zonder verlof zijn de mogelijkheden voor het toetsen van voortgang in de behandeling beperkt. De tbs met dwangverpleging kan hierdoor uitzichtloos worden, met name als verlenging van de maatregel vanwege het veiligheidsrisico nodig is. Door gecoördineerde inspanningen van alle betrokkenen, waaronder de IND, DT&V, de vreemdelingenpolitie, DJI en de fpc's, kan bij deze vreemdelingen op termijn regelmatig toch een succesvolle terugkeer worden gerealiseerd. Naar verwachting zal het dit jaar gewijzigde verlofbeleid hieraan bijdragen (Staatscourant, nr. 10128, 9 april 2014). Zie ook mijn antwoord op vraag 6.

Vraag 6:

Klopt het dat vreemdelingen nog steeds geen recht op verlof hebben tijdens een tbs-behandeling en het daardoor voorkomt dat de behandeling langer duurt dan

---

¹ Bovendien kan een zorgverlener bij EU-ingezetenen zonder verblijfstitel geen beroep doen op een vergoeding via het Zorginstituut, in het geval van noodzakelijke (medische) zorgkosten. Dit kan wel bij vreemdelingen zonder verblijfstitel van buiten de EU.

nodig en zelfs het risico bestaat dat vreemdelingen levenslang in tbs zitten als ze niet uitgezet kunnen worden? Zo ja, erkent u dat dit een onwenselijke situatie is en dat verlot een onmisbaar onderdeel is van een adequate behandeling en resocialisatie? Hoe gaat u dit probleem oplossen?

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid

Datum
3 november 2014

Ons kenmerk
575458

Antwoord 6:

Nee, dat klopt niet. Per 1 april van dit jaar is in de Verlofregeling TBS de mogelijkheid gecreëerd tot begeleid verlot voor vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf. Het gaat dan om die gevallen dat begeleid verlot noodzakelijk wordt geacht om de terugkeer naar het land van herkomst of een ander land aanzienlijk te bespoedigen. Hiervan kan sprake zijn als begeleid verlot de plaatsing in een passende voorziening in het land van herkomst of een ander land (eerder) mogelijk maakt.

Vraag 7:

Welke alternatieven zijn er voor veroordeelde vreemdelingen met een ernstige psychische stoornis om toch de juiste behandeling te krijgen als deskundigen stellen dat zij tbs-behandeling nodig hebben, maar zij toch worden geweigerd door tbs-klinieken? Deelt u de mening dat goede behandeling en resocialisatie uiteindelijk effectiever zijn voor een succesvolle terugkeer dan wel uitzetting naar land van herkomst?

Antwoord 7:

Uiteraard hecht ook ik aan een goede behandeling en een veilige terugkeer naar het land van herkomst. In deze casus is tbs met voorwaarden geadviseerd. Om praktische redenen rondom de tenuitvoerlegging daarvan heeft het OM ervan afgezien deze maatregel te vorderen. Ook de rechter zag geen aanleiding tbs met verpleging van overheidswege op te leggen. Voor alternatieven verwijs ik naar mijn antwoorden op vraag 2 en 8.

Vraag 8:

Erkent u dat het levensgevaarlijk is als ernstig zieke vreemdelingen die tbs-behandeling moeten krijgen die niet krijgen en na verloop van tijd weer in de samenleving terecht komen?

Antwoord 8:

Psychische of psychiatrische behandeling is in het gevangeniswezen beschikbaar in de vorm van gedragsinterventies en ambulante zorg of door middel van plaatsing in een instelling voor forensische GGZ. Daarnaast zijn lichtere alternatieven voor de tbs-maatregel mogelijk zoals plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis of oplegging van een Bopz-maatregel. In zijn algemeenheid geldt dat vreemdelingen aansluitend aan hun straf of maatregel Nederland moeten verlaten.

Vraag 9:

Van hoeveel vreemdelingen in tbs wordt de behandeling tussentijds beëindigd ten behoeve van de uitzetting? In hoeveel gevallen wordt een passende voorziening gevonden in het land van herkomst?

Antwoord 9:

Sinds 1 juli 2010 kan de minister van Veiligheid en Justitie de tbs-maatregel tussentijds beëindigen met het oog op de repatriëring van een vreemdeling. De rechter heeft deze bevoegdheid sinds 1 september 2010. Tot dusver is eenmaal

met succes bij de minister een beroep gedaan op de regeling. De rechter heeft al in een aantal gevallen de tbs beëindigd ex art. 38lb Sr. Vaker gebeurt het dat een repatriëring in het voortraject van deze regeling wordt gerealiseerd. In alle gevallen was voorzien in passende lokale voorzieningen.

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid

Datum
3 november 2014

Ons kenmerk
575458

Vraag 10:

Komt het ook voor dat vreemdelingen zonder een dergelijke passende voorziening worden uitgezet? Zo ja, erkent u dat dit onwenselijk is? Welke mogelijkheden ziet u om dit probleem op te lossen?

Antwoord 10:

Nee, dit komt niet voor. Uitsluitend vreemdelingen voor wie voldoende passende opvang en zorg in het land van herkomst is geregeld kunnen daadwerkelijk terugkeren. Het beleidskader Repatriëring vreemdelingen in de tbs, dat medio juli 2013 aan alle betrokken partijen is toegestuurd geeft aan dat repatriëring alleen geschiedt als dat veilig is, zowel voor de Nederlandse maatschappij als voor de samenleving in het herkomstland. Alle inspanningen zijn hier steeds op gericht.

Vraag 11:

Acht u het wenselijk dat de tbs-maatregel tussentijds kan worden beëindigd, waardoor potentieel gevaarlijke veroordeelden in het land van herkomst wellicht opnieuw in de fout kunnen gaan?

Antwoord 11:

De tbs-maatregel wordt alleen tussentijds beëindigd als dat gelet op het veiligheidsrisico verantwoord is en er een passende voorziening in het land van herkomst is gevonden. De tussentijdse beëindiging dient er toe dat een repatriëring niet onnodig wordt uitgesteld op het moment dat de patiënt klaar is voor diens terugkeer en er een goede vervolgvoorziening beschikbaar is. Een ander voordeel is dat relatief dure tbs-plaatsen hierdoor niet onnodig bezet blijven.

1) Volkskrant, 3 september 2014, 'Paranoïde Pool krijgt alleen celstraf: geen kliniek wil hem behandelen.'

2) <http://www.om.nl/onderwerpen/tbs/@155199/aanwijzing-tbs/>

3)

<http://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBLIM:2014:7604>